

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre . . . . . 12 kor — fill.
Fél évre . . . . . 6 kor — fill.
Negyed évre . . . . . 3 kor — fill.

Egyes szám ára 8 fill.

Hétfői szám 4 fill.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel

Felolvas szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Barátok-tere Manojlovics-ház.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca, Vojnich palotában.
Telefon szám 42.

Nyitvatartás 40 fillér.

A leányárvaház megnyitása.

Szép és lélekemelő ünnepélyességgel ment végbe tegnap délelőtti a „Szeretet“ nőegylet leányárvaházának megnyitása.

Ugyszóván az első igazi szép intézmény melyet eddigelőt e téren Szabadkán létesítettek.

A „Szeretet“ nőegylet hosszu küzdelem után érte el ezt a sikert, amely a humanizmusnak nagy szolgálatot teit és fog tenni városunkban, mert már eddigelőt is több elhagyott árvának nyújt menedéket — de ami még sokkal fontosabb: az eddigiekből is előrelátható, hogy ez az árvaház idővel nőni és gyarapodni fog és egykoron városunk legelső intézményeihez fog tartozni.

Az árvaház történetét legu őbbi számunkban részletesen ismertettük az egylet ügybuzgó titkár jelenlétének közzétételével s ezuttal csak az ünnepek leírására szoritkozunk.

A megnyitó ünnepély programja már nagy distingváltságú közönséget vonzott a Szt. György városi plébánia templomába, ahol Mamusich Félix cz. kanonok celebrálása mellett ünnepeles istentiszteletet tartottak a hívők.

Ugy a temp'omban, mint az árvaházban megjelentek városunk legintelligensebb elmei, a honvédség, a bíróság, a hatóság és ugyszólván az összes testületek képviselői.

Az istentiszteletet nagyban emelék a szabadkai dalárda kiválóan szép énekszámai és a hölgyek gyönyörű sóli és együttes énekei, amelynek kifogástalan szép és kellemes előadása rávalloit a dalárda karnagyának: dr. Brenner Józsefnek kitűnő vezetésére. Az énekszámok közül kiváltak: a férfikar „Sub tuum praesidium“, Jakobsz Imréné urhölgy bájos hanggal elénekelte Schubert, Ave Mária“-ja, a vegyes kar „Rákóczy Ferencz imádsága“, valamint az „Alleluja“, amely mindkét ének mély hatást gyakorolt a hallgatóságra, Frankl Istvánné urhölgy „Mária éneke“, mely gyönyörűen hangzott el a jó akusztikájú templomban és Milassin Andor „Domine ne in furore tuo“ éneke, melyet kellemes baritonnal adott elő.

Az istentisztelet után a templom diszes közönsége átvonult a közeli, szemben levő árvaházba, hol minden előkészület megvolt téve az ünnepélyességre.

Az asztalnál helyet foglaltak Schmausz Endre főispán, özv. Mánich Péterné elnök, özv. Mohacsék Józsefné és Váli Béláné alelnökök Váli Dezso titkár Dr. Bekffy Gyula jogtanácsos, Höbl. Ferencz pénztárnok és Körtölyesi Béla jegyző.

Miután Mamusich Félix kanonok felszentelte az árvaház helyiségeit — az épület nagytermében, a hol nagynehezen fért el a nagyszámú közönség, szép beszédet mondott.

Összehasonlította a régi idők zordonságát a mai humanus felfogással és ezen két kor-

szak közötti határjelnek nevezte a Megváltó megjelenését, aki az emberiséget a jótékony-ságra tanította, maga is jótékony és irgalmas lévén, mindenütt, ahol nyomor és elhagyatottsággal találkozott. Szép szavakban emelte ki a szabadkai nők kiválóságát köszönettel mondvá a humanizmus nevében, hogy a szülötlően árváknál pótolják az anyát, hogy legalább megismertetik ezeket a szerencsétlene ket a szülői kéz és gondozás melegével.

Ugy az ó mint az új testamentumban ugymond le vannak téve már a jótékony-ság gyakorlásának emberi törvényei, amiből önként folyik, hogy válogatás nélkül kell együtt-tesen törekednünk a jótékony-ság terén. Beszédét a hallgatóság lelkesen megéjenezte.

Ezután özv. Mánich Péterné urhölgy, az egyesület elnöke megnyitotta az ülést és felkérte a mellette ülő főispánt, Schmausz Endrét, hogy a megnyitó ünnepi beszédet elmondja.

Schmausz Endre főispán gyönyörű szép beszédet mondott, amely meglátotta az ösz-szes jelenvoltakat és nem egy alkalommal könnyeket varázsolta a nők szemébe.

Huszonnyolcz évig kellett küzdeni és várni, míg végre — ugymond — sikerült megteremteni az árvák részére ezt az otthonot. Kiemelte a Váli családöt, amelynek országnérsz jutott az egylet megteremtésénél, különösen Váli Bélát, aki az árvaháznak a telket ajándékozta és akinek családja annyit fáradozott, amíg a mai eredményt elérni lehetett. Isten áldása sem maradt el ettől a szép törekvéstől s megjutalmazta a fáradozókat munkáját. Nemesek Szeretet a neve ennek az egyesületnek, ha nem szeretet minden lényé, amelylyel a társadalomnak olyan kitűnő szolgálatot tesz, a mikor megment az emberiségnek olyanokat, akik elveszték volna, amikor az igazi könyör-ültelesség szolgálatába áll és vallás és társadalmi küldetés nélkül a szeretet tiszta forrásából jól gyakorol. Áldást és boldogságot kíván e nemes törekvésnek és szép női öv-násokkal beszél az árvák helyzetéről.

Állandó marad ugymond az egylet kö-lessege mert sajnos az emberiség sohase fogyhat ki azokból a szerencsétlenekből akik ár-ván maradnak — de kívánatos, hogy ha a baj állandó — hogy akkor állandó maradjon az emberek jó-sága is, állandó maradjon az egylet jótékony-sága.

Schmausz Endre főispán szavait szünni nem akaró éljennel fogadták.

Eután lapunk szerkesztője Dr. Csillag Károly szavaltá el „a fecskek“ című ez alkalomra írt költeményét, a melyet lapunk jövő számában közölni fogunk.

A program utolsó pontja „az árvák kö-zszönete“ volt.

Egy ott elhelyezett kisebb pódiumról szó-laltak meg az egyszerű, de tiszta ruhába öltözött árvalánykák — versekben köszönték

meg jöltevőiknek a jó-ságot, melylyel öket körülveszik.

Az apró kis sereg naiv verselése nagy hatá-su volt és a legkeményebb szívű embert is megindíthatta. Az igazság követelménye, hogy tudósításunkban a legmelegebben em-lékezzünk meg Dr. Raskó Istvánné urhölgyről, aki egyike az egylet legtevékenyebb tagjai-nak, aki igazi anyja a kicsiny árváknak és már hetek óta fáradozott az ünnepély sikerén

A minden tekintetben fényesen sikerült ünnepség délután 1/2 1-kor ért véget.

Az elemi iskolák tankönyvkérdése.

Az ujkor tanrendszer számos hibái és fo-gyalkozásai között van keltő, mely ellen az iskoláztaató szülők és a tanfériak körében lépten nyomon felhangzik a panaszs. Ezek egyike a túlterhelés, a sok és megemészt-hetlen tanulni való, a második: — a mind-untalan változó tankönyvek. Azok a szegény sorsban levő szülők, kiknek több gyermekekük jár iskolába, nagyon is érzik, minő gondter-hes szó ez: tankönyv.

A tankönyvirodalom manapság már valósá-gos geschäfté nőtte ki magát, anélkül, hogy e téren a tőkés számottevő fokára emelked-ünk volna. A tankönyvgyártásban lázas te-vékenység észlelhető a tanfériak körében. A tanterv megjelöl ugyan a főbb irányelveket, közli kívánatosan a tananyagot, de mivel az eddig alkotott tantervek a tananyag maximo-mát adják: a tankönyvek legnagyobb része is túl sok anyagot ölel fel, melyet melhod-ce feldolgozni a legtöbb iskola nem képes.

Ezuttal nem terjeszkedünk ki a közp-is-kolák tankönyveire és csak az elemi iskolák-ról szólunk. A tenálló miniszteri rendelet értelmében az elemi iskolákban használandó tankönyveket minden év április havában a tantestület állapítja meg, a jegyzéket az is-kolaszékhez terjeszti be vagyis röviden a tankönyveket a tanítótestület az iskolaszékkel egyetértőleg állapítja meg.

Immáron három éve mult, hogy városunk elemi iskoláiban ugyanazon könyvek vannak használatban. És mivel a Lampel ezéggel kötött szerződés e tanév végével lejárt: Mez-nerics Ferencz felügyelő igazgató együttes tanácskozmányra hívta ösze az elemi tan-itókat, hogy a tankönyvekre nézve megállapodás jöjjön létre.

A tanácskozmány f. hó 18-án tartott meg a helyi iskola disztermben. Meznerics Ferencz elnök előadja, hogy a tankönyvek megállapítása igen fontos aktus, mert a tankönyvek nemcsak arra vannak hivatva, hogy a tanuló munkáját megkönnyítsék, de arra is, hogy a tanítónak vezérforral szolgáljanak a tananyag módszeres feldolgozásában, es-o, portositásában.

Elnök sokszoros iskoláztatás alkalmával maga is meggyőződött, hogy az osztálytanítók emelte panaszok a tankönyvek ellen jogosultak s itt volna a legfőbb ideje, hogy a tankönyvváltoztatás révén ez irányban segítve legyen. A most használatos tankönyvek nem a mi speciális viszonyainkhoz vannak mérve.

Ambár tehát elegendő a szükség, hogy más tankönyveket hozzunk be, de egy döntő körülmény várakozó álláspontra int a tanító testületet.

Ugyanis az eddigi tantervet még Eötvös báró, népnevelésünk ujjaferentője 1869-ben bocsájtotta ki. A tanítóvilágban általános a panasz a tanterv ellen. Mostani nagyérdemű kultuszminiszterünk Wlassich Gyula engedve a tanítóóság óhajának, elrendelte a tantervrevizitót, melyhez vármegyénk egyesülete is hozzájárult s módosítványait bejelentette.

Most folynak a tanácskozások az elemi iskolai tanterv végleges szövegezésére. Kialátás van arra, hogy az új tanterv a jövő tanév folyamán elkészül s annak nyomán újabb újabb tankönyvek fognak megjelenni, amikor is a tantestületnek módjában lesz a könyvpiacra válogatni. Esetleg a tantestület maga fog alkalmas tankönyveket szerkeszteni.

Ezek figyelembe vételével elnök azon nézetben van, hogy az új tanterv küszöbön levő megjelenéséig maradjanak meg a régi könyvek, mert ezek változtatásával a szülőket terhelők meg indokolatlan költséggel, mivel az új tanterv előreláthatólag ismét változtatást fog vonni maga után.

A tanítótestület az elnöki előterjesztést egyhangúlag magáévá teszi s e szerint még a jövő tanévben a Lampel-czég eddigi kiadványai fognak használatban, vagyis körülbelül 8—10 ezer gyermek ugyanazon könyvekből fog tanulni, melyeket eddig is használtak.

Referens.

Különfélék.

— **Lapunk legközelebbi száma az ünnep miatt csütörtökön jelenik meg.**

— **Az új kerületi parancsnok.** Kartenfelsi Pacor Vilmos altábornagy, a szegedi II. honvédkerület érdemes parancsnoka, közelebről megváltik díszes állásától. A kiváló hadvezér, aki körülbelül egy hónapja, hogy szabadságon van, 42 esztendei szakadatlan szolgálatával indokolta fényes katonai pályájától való távozását s ezt — mint tudósítónk jelzi — legfelsőbb helyen is az érdemek elismerése mellett tudomásul vették már. Erre vall a katonai intézkedés, mely Pacor altábornagy állásának a betöltésére vonatkozik. E szerint a szegedi II. honvédkerületi parancsnok, ak egyszerűsége és helyőrségnek is parancsnoka: Valetin Dániel vezérőrnagy, a honvéd törzstisztli tanfolyam ez idő szerinti parancsnoka lesz. Ezen változásokat a hivatalos lap egyik közelebbi számában fogja közölni. Valetin Dániel vezérőrnagy új állását a jövő hó elején fogja elfoglalni, és november 1-én nevezik ki altábornaggyá. Utódja, mint értesülünk, Hoffman Hugó ezredes, a trencsényi 15. honvéd gyalogezred parancsnoka lesz.

— **A zenedei növendékek vizsgálója** B. Klein Gzella, Rónay Ilonka, H. rezl. Mariska, Kepes Flór és Vörös Ionka zenedei növendékeket a jövő hó végén Gaál Ferencz városi zenedék jeles igazgatója a budapesti orsz.

zeneakadémiába felviszi vizsgáztatni. A növendékek zongoraprobája már nagyban folyik.

— **Hegedüs miniszter Ujvidéken.** Hegedüs Sándor kereskedelmiügyi miniszter legközelebb Ujvidékre megy, hogy a még Baross Gábor idején felvetett eszmé, a Dunarakpart építést és téli kikötőt illetőleg személyesen tájékozzék. Baross idejében a terv finansziális akadályokba ütközött, de most a Vaskapu szabályozás elkészültével a tervvel ismét komolyan foglalkoznak. Kétségtelen, hogy egy rakpart építés, mint a téli kikötő létesítése Ujvidéknek óriási előnyököt biztosítana.

— **Zajos gyűlés.** A „Szabadka város területén nyilvános tanítással foglalkozók temetkezési egylete” f. hó 20-án zajos gyűlést tartott, melynek tárgya a legutolsó halálósi eset volt. Petres János tanító f. évi február hóban nejt az egyletbe bejelentette, de az egylet választmánya csak április hóban tartott ülést, jelemezte hivatalosan nem értesítette s így az semmi nem befizelést sem teljesíthetett az egylet pénztárába. Időközben a nő elhalálozott s a férj a biztosított temetkezési járulék felvételére jelentkezett. A választmány kifizette a 340 frtot a jogosult félnek. A tagok nagyrésze e miatt zúgolódni kezdett s szabálytalansággal vádolta a választmányt. Egyesek nem kevesebbet mint azt követelték, hogy a választmány a kifizetelt 340 frtot téitse meg az egylet pénztárának. E tárgyban az elnökség közgyűlést hívott egybe, melyben a kérdés névszerinti szavazásra bocsájtván, 17 szóval 13 ellenében bizalmatlanságot szavaztak a tisztikarnak, illetve a választmánynak. Ennek következtében a választmány s a tisztviselők lemondtak. Az ügynek hallomás szerint folytatása lesz a legközelebbi közgyűlésen meri a választmánynak a felmentvény nem adott meg s így anyagi felelősségre fog vonatni. Nézetünk szerint egy humanus egyletnél nem volna helye a scrupulozitásnak.

— **Tiszába fullt.** E hó 14-én vasárnap délután Ördög István 18 éves bács petrovoszelói lakos a Tiszán csónakázott, azonban veszítére, mert egy elvétett pillanatban a Tiszába bukkott és a vízbe fullt. Hulláját most keresik.

— **Öngyilkosságok.** Zentáról írják: Gere Niklóné R. Katona Julis állítólag agyonlőtte magát. A nagy közönség között az öngyilkosságról sokféle hír kering — amik közül a valót a rendőrség lesz hivatalosan kideríteni. — Pénteken este a tiszai hidnál álló rendőr jelentése szerint egy fekete ruhába öltözött előtte ismeretlen ember a rakpartnál a Tiszába ugrott. Egy nagy locsocsán és az öngyilkos nyomtalanul eltűnt.

— **Felvilágosítást kerünk.** Az éjjel valami Andrasics István nevű napszámost vittek ki a mentők a közkorházba. Andrasics örült és szívbajos és az éjjel kitört rajta a csunya betegség. Az inspekciós orvos nem akarta felvenni a beteget úgy, hogy a mentők kénytelenek voltak letenni a beteget és ott hagyni. Mire való a kórház és az országos betegápolási alap?

— **Agyagipar kiállítás H. M. Vásárhelyen.** A hódmező-vásárhelyi állami tag segélyezett agyagipari gyakorló-műhelye feügyelő bizottsága a gyakorló műhely és a hódmező-vásárhelyi agyagiparosok készítményéből agyagipari helyi kiállítást rendez. A kiállítás folyó évi június hó 3-án, délelőtti fél 11 órakor nyitnak meg és június 6-án estig lesz nyitva a hódmező-vásárhelyi ev. ref. főgymnasium tor-

naac-armokában. Ki lesznek állítva a gyakorló műhelyben készített tárgyakból: főzőedények jó tűzálló anyagokból, konyhai használati főző és sütő edények, kancsók, tálak stb. Ki lesznek állítva továbbá az ottani iparosok készítményéből: a legegyszerűbb cserépedények; díszes kivitelű, közönséges használatra való csörép edények; főző edények jó tűzálló agyagból, különféle színű mázakkal; konyhai és asztali használatra való különféle edények, kancsók, csészék, bögrék stb. A kiállított tárgyak a kiállításon megvehetőek.

— **Két legény, egy leány** Mózes Eszter, b.-szl.-tamási leányt két legény szerette: Éri József és Végh Lajos. A leány inkább Érihez vonzódott és ezt minden alkalommal ki is mutatta. Valami csekélységen azonban összekocantak és ezért a leány a vasárnap délután nem Érivel, hanem Végh Lajossal tánczolt. Mikor ezt a melezőt leány meglátta oda lépett Végh elé és követelte, hogy mondjon le tánczosnőjéről. Végh ezt megtagadta, mire Éri bicskát rántott és vetélytársa mellé dofte. A terebben volt legények a me-renylőre rohantak és úgy agya főbe verték, hogy életveszélyesen megsérült. Végh Lajos a szurás következtében meghalt. A vizsgálat folyik.

— **Lopás a vasuton.** Vasárnap éjjel eddig ismeretlen tettesek Szabadka és Topolya között a csomagszállító vasuti kocsiából több csomagot elloptak. A vizsgálat a legnagyobb erélyvel folyik.

4088 szám. tkv. 1900.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. tsvszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Hubert Lina férj. Pfeifferné végrehajtónak Hubert Herman és Hubert Mór végrehajtást szenvedő elleni 110q kor. tőke követelés s járulékaik iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. törvényszék (szabadkai kir. járásbíró) területén levő Szabadka városában fekvő szabadkai 6648 sz. beté. ben. foglalt. A t. h. r. sz. alatt 6524 hrsz. VII. kőri 2320 i. szám alatti lakóházra és beülekre, miután az erre nézve f. é. április hó 14-én megejtett árverés Weisz Hani férj. Hubert Hermanné utóajánlata folyán hatályon kívül helyeztetett az 1881. évi LX ter. 187 szakasza értelmében az újabb árverést 720 korona kiküldetési árban elrendelje, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1900 évi Junius hó 16 ik napján délelőtti 9 órakor a szabadkai kir. törvényszék telekkönyvi hivatalában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldetési áron alól is azonban 572 kor. utóajánlati áron alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% készpénzben vagy az 1881 LX t.-cz. 42 §-ában jelzett arólyammal számított és az 1881 november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881 LX t.-cz. 170 §-a értelmében a bánat pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szabadkán, 1900 május hó 3-án.
A kir. tsvszék mint tkvi hatóság.

Piry
kir. tsvszéki bír.